

UCHWAŁA NR X/53/11
RADY GMINY TUROŚL
z dnia 30 grudnia 2011 roku

**w sprawie przyjęcia „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Turośl na lata 2012 – 2016”.**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.z 2001r. Nr 142 poz. 1591; z 2002r. Nr 23 poz.220, Nr 62 poz.558, Nr 113 poz.984, Nr 153 poz.1271 i Nr 214 poz.1806; z 2003r. Nr 80 poz.717, Nr 162 poz.1568; z 2004r. Nr.102 poz.1055, Nr 116 poz.1203; z 2005r. Nr 172 poz.1441, Nr.175 poz.1457; z 2006r. Nr 17 poz.128, Nr 181 poz.1337; z 2007r. Nr 48 poz.327, Nr 138 poz.974 , Nr 173 poz.1218; z 2008r. Nr 180 poz.1111, Nr 223 poz.1458; z 2009r. Nr 52 poz.420, Nr 157 poz. 1241; z 2010r. Nr 28 poz.142 , Nr 28 poz.146, Nr 106 poz.675; z 2011 r. Nr 21 poz.113, Nr 117 poz.679, Nr 134 poz.777, Nr 217 poz.1281), w związku z art. 6 ust.2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Z 2005r. Nr 180 poz.1493; z 2009r. Nr 206 poz.1589 oraz z 2010r. Nr 28 poz.146 i Nr 125 poz.842) Rada Gminy Turośl uchwala , co następuje :

§ 1. Przyjmuje się „Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Turośl na lata 2012- 2016”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Turośl.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia .

Przewodniczący Rady

Sławomir Milewski

Załącznik do Uchwały Nr X/53/11
Rady Gminy Turośl
z dnia 30 grudnia 2011r.

PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
DLA GMINY TUROŚL
na lata 2012 - 2016

Program opracowano na podstawie :

1. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty Uchwałą Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006 r.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U.z 2005 r. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70 poz.473,z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.).
5. Uchwała Nr XVII/76/08 Rady Gminy Turośl z dnia 26 września 2008 roku w sprawie przyjęcia „ Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Turośl na lata 2008 – 2016”
6. Uchwała Nr VII/29/07 Rady Gminy Turośl z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną”
7. Uchwała Nr X/52/11 Rady Gminy Turośl z dnia 30 grudnia 2011 roku w sprawie przyjęcia Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Turośl na 2012 rok
8. Prawo polskie wobec przemocy w rodzinie
 - a) Prawo karne : art. 156, 157, 160 §2 art.190, art.191, art.197, art.199, art.200, art.207, art.208, art.209, art.210, art.211, art.216 §, art.217, art.278 §4, art.279, art.284 kodeksu karnego
 - b) Prawo rodzinne i opiekuńcze : art.52, art.56, art.57, art.58 §2 i 3, art.61-65, art.84, art.96, art.97 i art.133 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

I. WSTĘP

Literatura socjologiczna wprowadza wiele definicji rodziny. Wszystkie one faktycznie sprowadzają się do określenia rodziny jako małej grupy społecznej, grupy niezastąpionej, stanowiącej załączek szerszej społeczności. Rodzina jest podstawowym elementem struktury społecznej. Rodzina jest niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, poglądy, styl życia, system norm i wartości. Ważną rolę w rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy członkami rodziny, oparte na miłości i zrozumieniu.

W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań. Relacje wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyczy rodzin o różnym statusie społecznym.

Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

Przemoc w rodzinie – zwana także potocznie przemocą domową, to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ustawy o z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

Rodzaje przemocy:

- **Przemoc fizyczna** - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy, itp.
- **Przemoc psychiczna** - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.
- **Przemoc seksualna** - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.
- **Przemoc ekonomiczna** - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.

II. WYSTĘPOWANIE PRZEMOCY W GMINIE TUROŚL

Na terenie gminy Turośl przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

W ostatnim okresie, coraz częściej ujawniane są przypadki przemocy. Prowadzone dotychczas działania informacyjne – ogólnopolskie i lokalne – spowodowały zmiany świadomości społecznej i z jednej strony – większej gotowości ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej – wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwaniu i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

Oszacowanie zjawiska jest możliwe między innymi dzięki procedurze Niebieskiej Karty. I tak dane Komendy Powiatowej Policji w Kolnie przedstawiają się następująco:

Lp.	RODZAJ PROBLEMU	ROK 2008	ROK 2009	ROK 2010
1.	INTERWENCJE DOMOWE ZWIĄZANE Z PRZEMOCĄ W RODZINIE	77	48	31
2.	ILOŚĆ POSTĘPOWAŃ WSZCZĘTYCH Z POWODU ZNEĆANIA SIĘ FIZYCZNEGO LUB PSYCHICZNEGO NAD RODZINĄ	4	1	1
3.	ILOŚĆ ZAŁOŻONYCH 'NIEBIESKICH KART'	21	14	11
4.	ILOŚĆ RODZIN, W KTÓRYCH ZAŁOŻONO 'NIEBIESKĄ KARTE'	16	8	8
5.	ILOŚĆ RODZIN, W KTÓRYCH ZAŁOŻONO WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KARTE	5	2	3

W przypadku ustalenia przemocy w rodzinie Ośrodek Pomocy Społecznej w Turośli także podejmował działania zmierzające do udzielenia pomocy rodzinie wykorzystując informacje z Komendy Powiatowej w Kolnie o prowadzonych procedurach „Niebieskiej Karty”. Pracownicy socjalni wykonywali pracę socjalną w postaci poradnictwa i w zależności od potrzeb udzielana była pomoc finansowa. Tutejszy Ośrodek boryka się z problemami finansowymi, które uniemożliwiają skierowanie pełnego strumienia pomocy do wszystkich potrzebujących. Istotnym problemem są również niedobory kadrowe. Ośrodek zatrudnia 2 pracowników socjalnych. Oznacza to, że na 1 pracownika socjalnego przypada 2 649 osób. Skuteczna pomoc to pozbawienie uprawnień do korzystania z pomocy społecznej poprzez usunięcie lub ograniczenie różnych dysfunkcji i wyprowadzenie z grupy ryzyka, wszędzie tam gdzie jest to możliwe. Skuteczność tych działań uwarunkowana jest kompleksowym podejściem do problemu i wprowadzeniem systemowych rozwiązań.

III. WSTĘPNE ZAŁOŻENIA SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy.
- b) Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy.
- c) Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
- d) Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
- e) Zrozumienie reakcji ofiary.
- f) Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy.

2. Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej i ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- a) Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- b) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- c) Opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- d) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- e) Uchwalenie i realizowanie programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- f) Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

3. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy

Lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie – zespół instytucji w środowisku lokalnym działających na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy, wraz z ich potencjałem kadrowym, kompetencyjnym, wiedzą i umiejętnościami, instrumentami pomocy i wsparcia, procedurami postępowania, zasobami rzeczowymi i finansowymi, wzajemnie ze sobą współpracujących w sposób skoordynowany.

Elementy lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie wraz z potencjałem organizacyjnym;
- b) zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin;
- c) instrumenty pomocowe i sieć wsparcia;
- d) zespół interdyscyplinarny o znaczeniu strategicznym i zadaniowym;
- e) diagnoza zjawiska przemocy w środowisku lokalnym – skala problemu, mapa zasobów i potrzeb;
- f) niniejszy Program.

4. Cele tworzenia i rozwijania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) Ograniczenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie;
- b) Podniesienie skuteczności interwencji wobec problemu przemocy;
- c) Rozwój oferty pomocowej dla rodzin uwikłanych w przemoc;
- d) Integracja działań instytucji wobec problemu przemocy w rodzinie;
- e) Rozwój wiedzy, kompetencji, umiejętności reagowania wobec problemu przemocy;
- f) Podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie.

IV. ZASOBY GMINY TUROŚL W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Zasoby instytucjonalne Gminy:

- a) Zespół Interdyscyplinarny w Turośli
- b) Ośrodek Pomocy Społecznej w Turośli
- c) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Turośli;
- d) Komenda Powiatowa Policji w Kolnie;
- e) Placówki oświatowe;
- f) Placówki ochrony zdrowia;
- g) Sołtysi i Rady sołeckie

2. Mocne strony:

- a) Dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny;
- b) Znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami;
- c) Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym;

3. Słabe strony:

- a) Niewystarczająca infrastruktura socjalna gminy;
- b) Brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych;
- c) Brak spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą (prokuratura, policja, sądy, pomoc społeczna).

4. Zagrożenia:

- a) Słaba kondycja ekonomiczna rodzin,
- b) Negatywne wzorce zachowań społecznych,
- c) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
- d) Problemy alkoholowe członków rodzin.

V. KIERUNKI DZIAŁAŃ

1. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy
2. Diagnoza zjawiska przemocy na terenie gminy Turośl.
3. Tworzenie strategii interwencyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
4. Budowanie systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
5. Kształtowanie postaw społeczności lokalnej wolnych od przemocy:
 - a) działania edukacyjne,
 - b) działania profilaktyczne,
 - c) działania informacyjne.
6. Profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Dostosowywanie działań programu w zakresie interwencji, informacji, edukacji, budowania systemu i działań zespołu interdyscyplinarnego do projektowanych zmian w przepisach prawnych.

VI. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. Skuteczne i efektywne zwalczanie przemocy w rodzinie;
2. Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i skutecznej pomocy;
3. Zapewnienie interdyscyplinarnych szkoleń dla służb zajmujących się problemem przemocy;
4. Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno – edukacyjne.

VII. ZADANIA PROGRAMU

Lp.	ZADANIA	OPIS ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZATOR LUB KOORDYNATOR
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none">• Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku• Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie• Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie• Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach• Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym• Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie• Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy• Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań	2012 -2016	Ośrodek Pomocy Społecznej Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego

2	Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Kierowanie ofiar przemocy do prawnika i psychologa działającego w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie • Współpraca z instytucjami prowadzącymi hostele, domy samotnej matki • Określenie sposobu rozwiązania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk • Tworzenie warunków dla rozwoju Grupy Samopomocowej dla Ofiar Przemocy • Kierowanie na grupy wsparcia ofiar przemocy • Praca socjalna z osobami doświadczającymi przemocy 	2012 - 2016	<p>Zespół Interdyscyplinarny</p> <p>Komenda Powiatowa Policji</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p>
3.	Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty i prowadzenia interwencji kryzysowej. W tym celu przeprowadzane będą obok szkoleń resortowych wspólne szkolenia służb, udział w szkoleniach, konferencjach tematycznych 	2012-2016	<p>Zespół Interdyscyplinarny</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p>
4.	Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno – edukacyjne, a w szczególności:	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności • Dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie • Umieszczenie informacji na stronach internetowych Urzędu Gminy w Turośli • Spotkania informacyjne z mieszkańcami Gminy 	2012-2016	<p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p>
5.	Współpraca ze Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie ,pełniącego rolę punktu informacji, wsparcia i pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Praca specjalistów w zakresie diagnozy i pomocy psychologicznej, prawnej i terapeutycznej • Spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego • Zapewnienie schronienia ofiarom przemocy w sytuacji kryzysowej 	2012- 2016	<p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny</p>

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Turośl są:

Środki własne gminy będące w budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej w Turośli na realizację zadań przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przewodniczący Rady

Sławomir Milewski